

Over de intieme verwantschap tussen relatie (Guanxi) en rechtszaak (guansi) 'China is superhot'

Micha Kat, journalist

China is booming, en advocatenkantoor Jomec International Lawyers springt sinds 2003 in het gat. Jomec houdt zich bezig met Europese beursnoteringen voor Chinese bedrijven en heeft de grootste Chinese ondernemingen van Nederland als klant. Een gesprek met de twee oprichters van dit in China gespecialiseerde kantoor.

Jomec International Lawyers te Rotterdam telt twee partners Yufang Guo en Patty Yuen, een Nederlandse advocaat en drie Nederlandse juristen. Daarnaast werken er nog vier Chinese juristen en drie beëdigde vertalers. De vertalers zijn erg belangrijk, 'gewone' sinologen zijn niet bruikbaar omdat die juridisch te veel steken laten vallen. Ze moeten kennis hebben van beide juridische systemen. De naam 'Jomec' is samengesteld uit de beginletters van de namen van de kinderen van de oprichters. Jomec leidt nog geen advocaten op, maar is dat wel van plan.

'Alles wat we doen, heeft te maken met China' zegt Guo in zijn kantoor in het Groothandels-

gebouw te Rotterdam. De primaire business is het adviseren van Chinese bedrijven die iets willen doen in Nederland. 'Chinese bedrijven die internationaal willen gaan, hebben veel begeleiding nodig. Ze zijn bij belangrijke deals niet gewend om advocaten in te schakelen:

'15% van de Chinese topmerken is "gestolen"'

te duur. Ze tekenen liever wat de wederpartij hen voorschotelt. Dat schiet natuurlijk niet op. Bij overnames doen ze ook nog nauwelijks onderzoek.'

Chinese overnames worden steeds normaler: in 2002 werd drogisterijketen Kruitvat overgenomen door Hutchison Whampoa (Hong-Kong) in de omvangrijke deal van €1,3 miljard en in het buitenland vielen concerns als Alcatel, Thomson en IBM Computers recent in Chinese handen. Als deze golf aanzwelt, hoopt Jomec een mooie *merger & acquisition*-praktijk te kunnen opbouwen.

Thans is Jomec druk bezig met het verkrijgen van Europese beursnoteringen voor Chinese bedrijven. Yuen: 'Ze hebben kapitaal nodig. De beurzen in China werken niet'. Jomec adviseert de bedrijven in het hele voortraject. De voornaamste *bottleneck* is de *corporate governance*. 'Die bestaat in China dus niet'. Guo is samen met Euronext en de Deutsche Börse al in China geweest op *factfinding mission*, hij verwacht 'zijn' eerste Europese noteringen volgend jaar te realiseren. 'Hoef niet Euronext te zijn. We kijken per sector naar de meest geschikte beurs: Euronext en Zurich voor ICT, de Deutsche voor Automobile, de LSE voor Mining'. Jomec haalde hiermee zelfs de voorpagina van *het Financieele Dagblad* (23 januari 2006): Chinezen straks met notering op het Damrak.

Jomec adviseert zijn Chinese klanten voorts op het gebied van onder meer arbeidsrecht en verblijfsstatus (werknemers komen over uit China), contracten, handelsbelemmeringen qua export (veel Europees recht: *safeguard measures* zoals in de recente 'textieloorlog' en *anti-dumping*) en het intellectuele eigendom. Yuen: 'De grote Chinese merken zijn in het westen vaak geclaimd door westerse partijen. Chinese ondernemingen moeten ook qua

Yufang Guo (43) studeerde rechten in China en kwam met een beurs van de overheid naar Nederland. Hij studeerde internationaal recht in Groningen en werd AIO in Rotterdam. Vervolgens werd hij directeur van de China-praktijk bij De Brauw. Dankzij Linklaters & Alliance had hij juist een Chinese licentie voor De Brauw verkregen toen De Brauw besloot uit de Alliance te stappen. 'Al mijn werk was voor niets geweest'. Hij vertrok naar Andersen Legal om daar de China-praktijk van De Brauw voort te zetten, maar na een jaar 'ontplofte' Andersen. Zijn team kwam toen terecht bij Bird & Bird, maar de 'sector-focus' van dat kantoor was niet 'compatibel' met de algemene China-praktijk die Guo voor ogen stond. Eind 2003 begon hij zijn eigen kantoor Jomec met Patty Yuen.

Guo: 'Ze tekenen daar liever wat de wederpartij hen voorschotelt.'

Foto's: Jiri Bälller

MATTHIJS KAAKS

Zwarte lijsten

intellectuele eigendom nog grotendeels worden opgevoed'. Jomec rekent de grootste Chinese ondernemingen van Nederland tot zijn klanten zoals Cosco Shipping, China Southern Airlines, CCIC (China Commodity Inspection Corporation) en vele ondernemingen in de voedselbranche zoals grote *dim sum*-fabrieken. In september 2005 verkreeg Jomec een *liason-office* in Beijing, Genesis Lawfirm, de nummer zes van China.

CHINESE BEURZEN 'DIEFSTAL'

Het kwam al even ter sprake: de beurzen in China (Shanghai en Shenzhen) zijn een drama. Guo: 'Bij zo'n hoge economische groei zou je toch verwachten dat de beurzen het aardig doen. Maar het tegendeel is het geval: sinds de opening van de Chinese beurzen een jaar of 20 geleden hebben beleggers verlies gemaakt! Het gaat hier om een politiek experiment, meer niet. Staatsbedrijven konden geld ophalen bij beleggers, maar het was in feite diefstal. Het probleem ligt bij

Yuen: 'Als je naar China wilt, moet je ervoor zorgen dat je eerst een bevoorrechte positie verkrijgt'

Patty Yuen (40) werd geboren in HongKong en kwam op haar zesde naar Nederland. Ze studeerde rechten in Leiden en kwam vervolgens terecht bij Van Beuningen Advocaten in Den Haag waar ze partner werd. In 2000 begon ze voor zichzelf; omdat ze zeer actief is in de Chinese gemeenschap werd ze al snel 'de Chinese advocaat van het land'. 'Alle Chinezen van belang wisten me te vinden.' Eind 2003 begon ze Jomec met Yufang Guo.

Sinds kort kunnen we cliënten die niet betalen op een zwarte lijst plaatsen. Deze lijst heeft de ambtelijke titel: Centraal Advocaten Register Declaraties, afgekort CARDEC. Het is een dienst van een Wassenaars bedrijfje dat tegen een forse jaarlijkse vergoeding van zo'n € 500 advocaten onderling hun dubieuze debiteuren laat uitwisselen. Alleen tegen betaling kan de lijst worden geraadpleegd. Het doet het meest denken aan een kijkdoos waarvoor je moet betalen ter bevrediging van je nieuwsgierigheid.

We vragen ons natuurlijk af hoe lang de lijst is. En vooral, wie staan er op?

Heeft mr. Pim de Vos zijn cliënt De Roy van Zuydewijn aangemeld, van wie hij afgelopen week publiekelijk afscheid nam? Naar verluidt was de openstaande declaratie voor het kort geding over de omgangsregeling met hond Paco de oorzaak van de vertrouwensbreuk. Het verbaasde me omdat ik dacht dat Pim het Pro Deo (of eerder nog Pro Paco) had gedaan.

Zo zie je maar weer hoe het enthousiasme waarmee we ons op een zaak kunnen storten, zonder betaling van een voorschot af te wachten, of zelfs maar over enig honorarium te reppen, tot een verkeerde indruk kan leiden. Mijn advocaat vindt de zaak zo leuk dat ie hem gratis doet, kan de cliënt gaan denken.

Ik heb momenteel ook te kampen met een dubieuze debiteur. Een cliënt die in het verleden wel eens betaald heeft, en sindsdien nooit meer. Het is een joviale man die incasso's weet weg te wuiven met verullend jargon over zojuist betaalbaar gestelde overboekingen en codes die zoek raakten bij zijn bank. 'Betalings is onderweg', wordt een *running gag*. Maar ja, een plant die in het verleden heeft gebloeid trek je niet zomaar uit de grond als er een lente vruchteloos voorbij gaat.

Ik voorzie dat er de komende tijd veel zwarte lijsten zullen volgen. Er is al een stichting die zich beijvert voor een zwarte lijst van advocaten die teveel in rekening brengen. Van de reguliere vorkschrijvers tot confrères die hun uren liefst met een vorkheftruck in het dossier kieperen. De debiteuren die hun dure advocaten voor die lijst aanmelden worden door diezelfde advocaten vervolgens op de lijst van CARDEC geplaatst. Hoe vind je een advocaat bereid om op te treden tegen een onterechte vermelding op de CARDEC lijst?

Er komt vast ook een zwarte lijst van rechters. Van deurwaarders. En van huppende secretaresses niet te vergeten, om confrères te waarschuwen voor het vreselijk noodlot dat hen te wachten staat wanneer Godelinde S. zich over hun dossiers buigt.

Terug naar die debiteuren. Hoe doen strafpleiters dat eigenlijk? Hun *credit management* is immers geen sinecure. Hoe incasseer je een openstaande declaratie bij een motorclub die gewend is deurwaarders van het erf te slaan? Een dreigende vermelding in het Centraal Advocaten Register Declaraties, zal geen soelaas bieden. Ik legde het maar eens voor aan een bevriende strafpleiter.

'Wij hebben geen debiteuren', zei deze met een stalen gezicht. 'Ik heb daar een speciaal mannetje voor die dat soort klusjes prima klaart.'

Ik dacht aan mijn dubieuze debiteur. 'Kan ik hem ook eens bellen', vroeg ik.

'Dan moet je even wachten' antwoordde hij, 'momenteel zit hij in hechtenis'.

RECHT IN CHINA

‘Chinezen grijpen het recht tegenwoordig gretig aan, wat ze ook met een ander westers geïnspireerd product doen, het kapitalisme. Het aantal behandelde civiele zaken in 2004 was 4,3 miljoen, een stijging van 30 procent in vijf jaar. Advocaten bekrachtigen de notie dat de rechter iedereen, ook partijbonzen, aansprakelijk kan houden voor hun handelingen. Chinese leiders ontmoedigen dergelijk ideeën niet helemaal. Ze hebben het recht nodig als controle op corruptie en om de buitenwereld ervan te overtuigen dat China niet wordt geregeerd door de grillen van de partijleiders. Maar de officials leggen de grens bij iedere fundamentele uitdaging van hun machtsmonopolie. Rechters nemen bevelen aan van procescomités die door de partij worden beheerst. Advocaten werken autonoom maar hun dreigt strafrechtelijke vervolging als ze aanzetten tot publieke onrust of details bekendmaken van juridische kwesties die de partij geheim acht.’

(*New York Times*, 13 december 2005)

het management en de *corporate governance*. Hoe kun je een effectenbeurs hebben als er geen enkele verantwoording wordt afgelegd aan de aandeelhouders? De staatsbedrijven hebben naast de CEO een partijsecretaris die aan de touwtjes trekt en de private bedrijven worden vaak nog geregeerd door een “grote baas” die dan bijvoorbeeld 15% van de aandelen naar de beurs brengt.’

Het Chinese rechtssysteem staat volgens de twee Jomec-partners ‘onder invloed van de politiek’. Yuen: ‘Nieuwe politici betekent vaak ook nieuw recht’. In 1954 zag de eerste grondwet het licht. Die werd in 1973 vervangen door iets geheel nieuws en dat gebeurde in 1982 opnieuw. Guo: ‘Daarna kwamen er steeds opnieuw fundamentele wijzigingen, het meest recent in 2004 toen de “leer” van Jiang Zemin erin moest’. Met alleen het kennen van de wet, kom je in China nergens. ‘Je moet de rechters ook goed kennen’.

Ze wijzen op de etymologische verwantschap tussen ‘guanxi’ (relatie) en ‘guansi’ (rechtszaak). ‘Er is gewoon geen rechtsstaat. Het is inderdaad vrij lastig om in China als advocaat je werk te doen’. Yuen voegt daaraan toe: ‘In China is niemand gelijk. Als je naar China wilt, moet je ervoor zorgen dat je eerst een bevoorrechte positie verkrijgt, bijvoorbeeld fiscaal. Dat moet je regelen via guanxi. Alles is mogelijk, maar niets is makkelijk. Nederlanders gaan in dit proces al gauw roepen dat er sprake is van “corruptie”’.

COUNTERFEITING INDUSTRIE

Gaat het over business in China dan gaat het al gauw over het massaal namaken van westerse produkten. Guo was in januari met staatssecretaris Joop Wijn op handelsmissie – de missies buitelen over elkaar heen – en steeds ging het weer over namaak, over “het c-woord”

dus’ (van ‘counterfeiting’, *red.*). Guo: ‘Er is een goede wet, maar die wordt niet uitgevoerd. Dat is logisch, want als de c-industrie zou sluiten, zouden complete dorpen aan de bedelstaf geraken met grote sociale onrust als gevolg. Dat weegt niet op tegen het beschermen van de belangen van westerse producenten. Maar de meeste c-producten zijn niet bedoeld om te concurreren met de westerse originelen, maar om tegen bodemprijzen te worden afgezet op de lokale markten. Maar natuurlijk, er zijn ook c-producten die wel concurreren met de westerse originelen.’ Om hiervan een indicatie te geven: tussen oktober 1996 en maart 2002 onderschepten de officers van *US Customs* 3866 scheepsladingen met Chinese c-producten.

Guo: ‘Je moet alleen de extremen aanpakken. Kijk, als ze complete Ferrari’s in elkaar gaan schroeven dan kun je zeggen: ho, stop! Maar de “goedaardige c-products” moet je met rust laten. Nee, het is voor een Chinees geen enkel probleem onderscheid te maken tussen “goedaardige” en “kwaadaardige” kopieën. Voor een Nederlander wel. Dat heeft weer te maken met jullie gelijkheidsdenken’. Tegenover de c-industry staat voor China wel weer dat hun beste merken in het buitenland massaal worden geclaimd door lokale ondernemingen vooral in de Pacific-regio: 15% van de Chinese topmerken zijn op die manier ‘gestolen’.

HET GAT

De eerste Chinese advocatenkantoren ontstonden eind jaren tachtig. Vanaf 1992 ontstond de ‘tweede groep’ die werd opgericht door de eerste lichte Chinese rechtenstudenten. Tot deze groep behoren de kantoren King & Wood en Junhe die zich vooral richten op westerse ondernemingen en erg groot zijn geworden. Daarnaast zijn er talrijke westerse kantoren die in China een vestiging hebben geopend,

zij het (nog) geen Nederlandse. Guo: ‘Buitenlandse advocaten mogen geen Chinees recht adviseren dus zijn die kantoren aangewezen op Chinese juristen. Voor proceshandelingen zijn ze vaak zelfs aangewezen op Chinese kantoren.’

De grote Nederlandse kantoren zoals Allen & Overy, AKD, Loyens & Loeff en Baker & McKenzie hebben wel een China-desk, maar dat zijn meer help-desks. Wij hebben vaak dossiers gezien van Nederlandse ondernemingen die via hun vaste kantoor in Nederland China-advies inwonen. Dat gaat dan eerst per e-mail naar Amsterdam, dan naar het gelieerde kantoor in HongKong, dan naar Sjanghai of Beijing en dan vaak nog naar een Chinees kantoor. Dat is omslachtig, duur en wegens de vele communicatieproblemen ook vaak onwerkbaar. Wij communiceren rechtstreeks en kunnen dankzij onze Chinese juristen heel veel werk al doen in Rotterdam.’ Voor het succes van de China-desks van de grote kantoren, lijkt het cruciaal dat er Chinese juristen komen te zitten. AKD is al zover en ook op de lijst van de China-desks van Loyens & Loeff (die vorig jaar werd opgericht) en Van Diepen van der Kroef prijkt een Chinese naam.

SUPERHOT

Tot slot: weten ook al veel Nederlandse bedrijven de weg naar Jomec te vinden? Yuen: ‘Ja, dat groeit sterk. China is nu superhot. Iedereen wil er iets mee. Voor Nederlandse bedrijven doen we vooral veel aan voorlichting en coaching, vooral bij onderhandelingen. Vroeger waren het vooral de multinationals die in China gingen beginnen, maar nu zie je ook kleinere ondernemingen de sprong wagen. Ze beginnen dan in de regel met het zoeken van de juiste lokale partner, bijvoorbeeld voor de productie van hun goederen’.